Ügyszám: 857/K/2009-3.

Tisztelt Uram!

Hivatalomhoz érkezett beadványában állásfoglalásomat kérte egy multinacionális cég által bevezetett GPS rendszerrel kapcsolatban. Beadványában ismerteti, hogy a GPS rendszer a cég bérleményében lévő személygépkocsikba került felszerelésre, melyeket a munkavállalók munkavégzésre, kötetlen munkaidejükben használnak. Állásfoglalásomat kéri azzal kapcsolatban, hogy jogszerű-e a munkáltató részéről a munkavállalók kötetlen munkaidejére tekintettel az adatlekérdezés, úgy hogy bizonyítható, hogy a munkáltató nem tesz különbséget magán – és munkaviszonyt érintő adatok között, valamint kifogásolja, hogy sokan hozzáférhetnek ezekhez az adatokhoz.

Állásfoglalásom a beadványban ismertetett eljárással kapcsolatosan a következő:

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § 9. pontja meghatározása szerint adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása. Adatkezelésnek számít a fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj vagy tenyérlenyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése is.

A gépjárműbe szerelt GPS nyomkövető által sugárzott adat az Avtv. 2. § 1. pontjára tekintettel, valamint az adatvédelmi biztos következetes gyakorlata szerint a gépjárművet vezető, illetőleg az abban tartózkodó személy személyes adatának tekintendő. A GPS rendszer működtetése nyomán és az Avtv 2. § 9. pontja értelmében a munkáltatók adatkezelőknek minősülnek.

Az Avtv. 3. § (1) értelmében személyes adat csak abban az esetben kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárult, vagy ha azt törvény elrendelte.

A Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 103. § (1) bekezdésének a) pontjára, mint az adatkezelés lehetséges jogalapjára gyakran hivatkoznak a munkáltatók a GPS rendszerek üzemeltetése során. Ugyanakkor, az Avtv. 3. § (3) bekezdése értelmében az ilyen általános felhatalmazás – mely többek között a kezelendő adatok körét, annak időtartalmát sem határozza meg – nem képezheti személyes adatok kezelésének jogalapját.

A személygépkocsi használati szabályzat rendelkezéseinek részletei alapján kétségtelenül megállapítható, hogy az adatkezelő és az érintett közötti alapjogviszony munkajogi jogviszony, és a személygépkocsi használatba adása munkavégzés céljából történik, ezért a személygépkocsik használatát is csak a munkajog keretein belül lehetséges értelmezni.

Gépjárművekbe szerelt GPS eszközök által továbbított adatokat, törvényi felhatalmazás hiányában tehát csak az érintett személy hozzájárulása birtokában lehet kezelni. Az Avtv. 2. § 6. pontja értelmében a hozzájárulás az érintett kívánságának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok – teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő – kezeléséhez.

Az adatkezelésnek meg kell felelni továbbá a célhoz kötöttség elvének (Avtv. 5.§). A munkáltató változó munkahely – így tipikusan gépjárművek – esetében, logisztikai célból, az érintett hozzájárulása esetében kezelheti tehát a gépjármű tartózkodási helyét, az ellenőrzés kivitelezésekor azonban vizsgálni kell, hogy az a szükségesség és arányosság követelményének megfelelő jogkorlátozást eredményez-e. Nem lehet ugyanis valamennyi változó munkahelyű munkavállalót GPS-szel, vagy más nyomkövetővel nyomon követni, csak azokat a dolgozókat, akiknél az ellenőrzés a munkakörből fakadóan valóban szükséges, és az ezzel járó korlátozás más, enyhébb jogkorlátozást eredményező módon nem valósítható meg. A GPS rendszer alkalmazása alkalmas lehet a munkavállaló személyiségi jogainak megsértésére, ezért fokozottan érvényesíteni kell az adatkezelés célhoz kötöttségét.

Fentiek értelmében kérdéseire a következő válasz adható:

Az érintett munkavállaló önkéntes és megfelelő tájékoztatáson alapuló hozzájárulása szükséges minden esetben a rendelkezésére bocsátott személygépkocsi GPS-szel történő nyomon követéséhez. Az érintett hozzájárulását külön nyilatkozatban, vagy az adatkezelővel írásban kötött szerződés keretében is megadhatja. Ez utóbbi esetben, a szerződésben tájékoztatni kell az érintettet az adatkezelésre vonatkozó lényeges információkról, valamint arról, hogy az érintett a szerződés aláírásával hozzájárul adatainak a szerződésben meghatározottak szerinti kezeléséhez [Avtv. 3. § (7)]. Így csak az kezelheti az ilyen adatokat, aki a munkavállaló által aláírt hozzájáruló nyilatkozatban felhatalmazást kapott erre, illetve akinek személyéről a munkavállalót tájékoztatták.

Felhívom figyelmét továbbá arra, hogy a célhoz kötöttség elvének megfelelően a GPS műholdas nyomkövető rendszer jogszerűen csak a munkaidő alatt továbbíthat adatokat a munkavállalóról, munkaidőn kívüli időszakban ilyen jellegű személyes adatot a munkáltató nem kezelhet. Ennek biztosítására ajánlott a személygépkocsikat a munkavállalók által működésbe hozható készülékkel (kapcsológombbal) felszerelni.

Személyes adatok védelmével és közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos beadványával forduljon a jövőben is bizalommal hivatalomhoz.

Budapest, 2009. április 21.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András